

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітньо-наукову програму 053 «Психологія»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 053 «Психологія», галузі знань 05 «Соціальні та
поведінкові науки» освітній ступінь «доктор філософії»

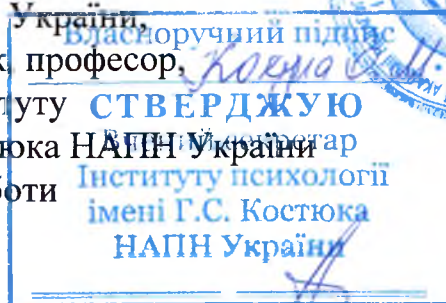
Подана на рецензування освітньо-наукова програма (ОНП) 053 – «Психологія» є нормативним документом підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Програма розрахована на термін підготовки 4 роки й передбачає 40 кредитів ЕКТС. Згідно з навчальним планом програма містить навчальні дисципліни, що спрямовані на здобуття глибинних знань зі спеціальності, дисципліни для оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, дисципліни, що спрямовані на набуття універсальних навичок дослідника та здобуття мовних компетентностей.

Головною метою ОНП є підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних та наукових працівників майбутніх докторів філософії у сфері психології та успішне проведення ними науково-психологічних розвідок з актуальних проблем військово-психологічної теорії та практики. Згідно з переліком напрямків досліджень здобувачів вищої освіти 053 «Психологія» основний науковий пошук ад'юнктів спрямовано на розкриття психологічних особливостей поведінки військовослужбовців в бойових умовах. Цілісне поєднання обов'язкової та вибіркової компоненти ОНП, збалансоване поєднання теоретичної і прикладної складової дає змогу майбутньому доктору філософії гідно конкурувати з фахівцями спорідненої наукової спеціальності армій провідних країн членів НАТО.

Рецензована програма чітко структурована. У ній ґрунтовно розкриті мета та особливості підготовки докторів філософії, представлено програмні компетентності, способи викладання та оцінювання, особливості придатності випускників до працевлаштування та напрями подальшого навчання, визначено ресурсне забезпечення реалізації програми, передбачена академічна мобільність. Схвальних відгуків заслуговує вибіркова компонента ОНП, оскільки дає змогу підготувати майбутнього доктора філософії як ефективного науково-педагогічного працівника та психолога-практика, здатного ефективно організовувати та виконувати заходи психологічного забезпечення в умовах бойових дій.

Висновок. Аналіз рецензованої програми дає підстави рекомендувати її для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, за спеціальністю 053 – Психологія, кваліфікації – доктора філософії з психології до використання в освітньому процесі Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Вона відповідає сучасним викликам, що стоять перед Збройними Силами України й здатна підготувати фахівців найвищої кваліфікації, які є затребуваними як в ЗС України, так і в арміях країн НАТО.

Член-кореспондент НАПН України,
доктор психологічних наук, професор,
заступник директора Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України з науково-інноваційної роботи

Олег КОКУН

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму «Психологія» третього рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» освітній ступінь «доктор філософії»

Представлена на рецензування освітньо-наукова програма є нормативним документом підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 053 – «Психологія», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Програма розрахована на 4 роки й передбачає 40 кредитів ЄКТС.

У відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 року «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» освітньо-наукова програма містить дисципліни для оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, здобуття глибинних знань із спеціальності, здобуття мовних компетентностей та набуття універсальних навичок дослідника.

Освітньо-наукова програма третього рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» покликана підготувати доктора філософії з психології з поглибленими теоретичними і практичними знаннями, вміннями, навичками й компетентностями, які сприятимуть проведенню власних наукових досліджень та провадженню педагогічної діяльності. Даною освітньо-науковою програмою передбачено два види практик (педагогічна та наукова), що виявляється необхідним для вирішення науково-дослідницьких завдань.

Рецензована освітньо-наукова програма відповідає вимогам сьогодення та сучасної військової психологічної науки. Варто зазначити, що основний акцент у програмі визначається предметним фокусом освітнього профілю, що має за мету підготовку дослідників у сфері військової психології, здатних створювати нові знання, провадити самостійні наукові пошуки.

Висновок. Аналіз освітньо-наукової програми «Психологія» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» дає підстави рекомендувати її для підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти «доктор філософії».

Директор департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України
доктор технічних наук, професор
заслужений працівник освіти України

03.12.2020

Володимир МІРНЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК

на освітньо-наукову програму 053 «Психологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» освітній ступінь «доктор філософії» (PhD)

Трансформаційні процеси в Україні та інтеграція української освіти до європейського освітнього-наукового простору зумовили необхідність підготовки програми підготовки науковців за освітньо-науковим рівнем – доктор філософії (PhD). Подана на рецензування освітньо-наукова програма (ОНП) 053 – «Психологія» є нормативним документом підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Програма розрахована на 4 роки підготовки та передбачає 40 кредитів ЄКТС.

Аналіз програми свідчить про збалансованість теоретичної та практичної складової, вдале поєднання яких сприятиме засвоєнню та набуттю необхідних знань, умінь, навичок та компетентностей. Подана на рецензію освітньо-наукова програма справляє позитивне враження та засвідчує наявність необхідного потенціалу у авторів, а також цілісне розуміння ними цілей, завдань програми та способів їх реалізації. Національний університет оборони України імені Івана Черняховського має унікальний досвід, потужний кадровий потенціал, необхідну матеріально-технічну базу, що свідчить про здатність забезпечити підготовку висококваліфікованих науково-педагогічних та наукових працівників майбутніх докторів філософії у сфері психології. Своєрідною родзинкою освітньо-наукової програми є спрямування досліджень здобувачів вищої освіти 053 «Психологія» на дослідження психологічних особливостей поведінки персоналу ЗС України в бойових умовах. Заслуговує на увагу реалізована ефективна система запобігання та виявлення академічного плагіату.

Висновок: Пропонована освітньо-наукова програма 053 «Психологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» освітній ступінь «доктор філософії» (PhD) є цілісною та якісно структурованою програмою, що містить логічно узгоджені навчальні дисципліни необхідні для якісної підготовки майбутнього науковця. Вона відповідає сучасним вимогам і здатна забезпечити підготовку фахівців найвищої кваліфікації на рівні відповідних фахівців армій провідних країн членів НАТО. ОНП у повній мірі відповідає вимогам МОН України.

Директор департаменту соціального та гуманітарного забезпечення
Міністерства оборони України,
кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник

Назім АГАСВ

РЕЦЕНЗІЯ-ВІДГУК
на освітньо-наукову програму здобувачів
третього рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», галузі
знань «Соціальні та поведінкові науки» освітній ступінь «доктор
філософії»

Освітньо-наукова програма за спеціальністю 053 «Психологія» в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського спрямована на підготовку докторів філософії з поглибленими знаннями, уміннями, навичками достатніми для продукування нових ідей, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення наукового дослідження.

Програма містить систему освітніх компонентів, що вибудовані в логічній послідовності вивчення. Це дає змогу підготувати фахівців у галузі психології діяльності в особливих умовах на достатньо високому професійному рівні, які відповідають стандартам армій провідних країн НАТО та здатні з ними конкурувати.

Представлена освітньо-наукова програма відповідає структурно-логічній схемі, висвітлює освітні компоненти на зазначеному рівні вищої освіти в межах спеціальності, визначає вимоги до професійної підготовки осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою. Наведено перелік навчальних дисциплін та логічну послідовність їх вивчення, зазначено кількість кредитів ЄКТС, необхідних для опанування рецензованої освітньо-наукової програми. Також подано очікувані результати (компетентності), якими має володіти здобувач третього рівня вищої освіти.

Практичну цінність для військової сфери та інших стейкхолдерів має те, що освітньо-наукова програма орієнтована на створення нового знання у сфері психології, оновлення методології психологічного аналізу, розробку на цій основі практичних (методичних) рекомендації щодо підвищення ефективності військово-психологічної практики.

Висновок. Освітньо-наукова програма «Психологія» третього рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» є актуальною, відповідає вимогам, сучасним професійним компетентностям з психології діяльності в особливих умовах і може бути рекомендована для підготовки фахівців зазначеного рівня.

Начальник Военно-научного управления
Генерального штаба Збройних Сил України,
кандидат військових наук, старший науковий співробітник,
полковник

Володимир КОВАЛЬ